



NORGES HØYESTERETT

Den 6. februar 2006 ble det av Høyesterett, bestående av dommerne Gussgard, Stang Lund, Oftedal Broch, Bruzelius og Skoghøy, i skriftlig sak

HR-2006-00218-A, (sak nr. 2005/744), sivil sak, anke,

1. Herdy L. Abrahamsen
2. Roger Andersen
3. Karin Angelo
4. Christian T. Aronsen
5. Petter Aune
6. Kjell Arnfinn Aune
7. Unni Aurdal
8. Ingfrid Bakka
9. Kurt F. Bakkejord
10. Kjell Bakkeland
11. Svein E. Bangen
12. Arne Bastiansen
13. Eileen Bendiksen
14. Ulf Bendiksen
15. Dag Bertheussen
16. Anne Mette Bjørgan
17. Knut Ove Bjørgum
18. Ole Martin Bjørkliås
19. Jostein Blindheim
20. Astrid Rørvik Botner
21. Marit Breistrand
22. Aud Bremseth
23. Anne Berit Davan
24. Redouane Drici
25. Peder Dysjaland
26. Tellef Dønnestad
27. Torbjørn Dønnestad
28. Kenneth Edvardsen
29. Aud Sissel Egeland
30. Eva Ellefsen
31. Steinar Elstad
32. Tone Enga
33. Astrid Engebretsen
34. Helge Eriksen
35. Bjørn Fagertun

36. Jan Einar Farstad
37. Karin Federici
38. Arne Fjeldstad
39. Vegard Fjeldstad
40. Erik Fjærli
41. Linda Foss
42. Arne Furunes
43. Torfinn Gaudestad
44. Gretha Geving
45. Kolbjørn Geving
46. Tor Andre Godø
47. Siw Gravrok
48. Espen Grevstad
49. Monica Grimstad
50. Tor Erling Grødum
51. Kirsten Møller Gulden
52. Kjell Gundersen
53. Kenneth Gundersen
54. Einar Gundersen
55. Åke Hagerupsen
56. Tomas Haglind
57. Ernst Haglind
58. Kari Hallem
59. Jørn Aage Halvorsen
60. Brit Hammerhaug
61. Kristine Hamre
62. Arne Hansen
63. Charles Hansen
64. Charles Hansen
65. Dag Ronny Hansen
66. Petra Hansen
67. Thomas Hartmann
68. Kjell Haug
69. Rune Haugen
70. Inger Marie Haugen
71. Bente Heggen
72. Christian Heitmann
73. Eirik Heitmann
74. Nina Hennie-Røed
75. Åge Hessen
76. Anneline Tjessem Hetland
77. Liv Borghild Hildre
78. Siv Anita Hoel
79. Ove Holand
80. Jostein Holmebukt
81. Rune Holmebukt
82. Christina Holmen
83. Ola Holter
84. Terje Holter
85. Birte Holter

86. Eva Hope
87. Arne Horni
88. Tønnes Hovland
89. Svein Husby
90. Anita Hærås
91. Svein Høybakk
92. Tove Ingebrigtsen
93. Stig Arne Isaksen
94. Håvard N. Iversen
95. Morten S. Jakob
96. Per-Henry Johansen
97. Mats Johansen
98. Ole Ø. Johansen
99. Elin Vabo Johnsen
100. Pål H. Johnsen
101. Robert Johnsen
102. Vera Katarina Jonsson
103. Dag Erik Jønsson
104. Reidun Roald Jønsson
105. Elisabeth Øines Jørgensen
106. Trond Kaspersen
107. Knut Kavlie
108. Geir Kjerstad
109. Tina G. Kjær
110. Berit B. Klausen
111. Arne Kleiven
112. Roar Kleven
113. Harald Knapskog
114. Roger Kristensen
115. Georg Kristiansen
116. Trond K. Kristoffersen
117. Berit Kristoffersen
118. Tyri J. Kvalvik
119. Lars Chr. Kvarenes
120. Hugo Sverre Langum
121. Anja Larsen
122. Kolbjørn Larsen
123. Stig B. Larsen
124. Kari Lilleng
125. Reidun Woll Lindbach
126. Hilde Nyberg Loe
127. Bodil Normann Losvik
128. Trond Lunde
129. Arve Lundeby
130. Stein Roger Lyngdal
131. Lise Lystad
132. Pål Ma
133. Mildrid Linge Marcelli
134. Bent Arild Mathiesen
135. Per Mathiesen

136. Bjørn Einar Melberg
137. Anne O. Mellemstrand
138. Ellen Mentsen
139. Brit Bodil Minde
140. Bård Mjelde
141. Tov P. Mogen
142. Pål Noralf Molnes
143. Severin Molnes
144. Per Magne Molnes
145. Kjell Inge Molnes
146. Elias Molnes
147. Iris Wenche Molnes
148. Bente Molvær
149. Stein Molvær
150. Astrid Myhr
151. Rolf Myhrer
152. Rune Myhrvang
153. Eivind Mykland
154. Bodhild Mære
155. Leif Sverre Nilsen
156. Jens Are Nilsen
157. Jorunn Breen Nilsen
158. Jostein Nilsen
159. Sølvi V. Nilsen
160. Tor Borge Nilssen
161. Trond Nilsskog
162. Leif Atle Njærheim
163. Kjell A. Nordli
164. Bjørg Nordstrand
165. Grethe Skjong Nordstrand
166. Torill Holen Nyseth
167. Svein Offergaard
168. Oddrun Hole Oksnes
169. Liv Olsen
170. Rune Olsen
171. Johnny Ottoson
172. Rolf Overvik
173. Venche Paulsen
174. Kjartan O. Pedersen
175. Kjell Inge Prestegård
176. Bjørn Molskred Ramsli
177. Rolf Rasmussen
178. Truls Rasmussen
179. Alv Håkon S. Rasmussen
180. Gunn Karin Remøy
181. Leif Repshus
182. Alex Simon Reyes
183. Berit Risa
184. Halvor Rise
185. Christin Roald

186. Sigrid Roaldsand
187. Erik Rognmo
188. Kafa Rokoengen
189. Hanne M. Rygg
190. Signe Rysstad
191. Arne G. Rønneberg
192. Arnstein Rørvik
193. Eldar Rørvik
194. Kåre P. Rørvik
195. Per Kristian Rørvik
196. Alf Rørvik
197. Ragnar Rørvik
198. Terje Rørvik
199. Samund Rørvik
200. Per Helge Røssvold
201. Rune Røstad
202. Wibekke Røsvik
203. Gunnar Røsvik
204. Kjell Salbostad
205. Grethe Tamara Sandnes
206. Thomas Schøning
207. Liv Segrelles
208. Inger Seljeskog
209. Per Ove Sigurdson
210. Geir Arne Skei
211. Egil Skjelnes
212. Jan Ove Skodje
213. Kristin Skogstad
214. Bertel Sola
215. Berit Solheim
216. Rolf Solstad
217. Tone Torsvik Solum
218. Karl Arne Solvang
219. Trond-Viggo Solås
220. Arne J. B. Standli
221. Gunnar Stangeland
222. Helge Stavang
223. Ola Storheim
224. Solveig Stornes
225. Synnøve Stølen
226. Ole Sundbotten
227. Lars Håvard Sveen
228. Trond Svendsen
229. Aslak Sødergren
230. Tor Sømme
231. Dan Mikael Teie
232. Else-Marie Teie
233. Arne Tetli
234. Ronny Theodorsen
235. Jon Martin Thomassen

- 236. Ann Karin Thorsen
- 237. Thomas Tronsrud
- 238. Pål Tronstad
- 239. Kristin Tråsdahl
- 240. Elonora Ulrichsen
- 241. Bent Ove Ulsaker
- 242. Anne Britt Vabo
- 243. Atle Varhaugvik
- 244. Jarl Endre Vegsund
- 245. Elsa Vermedal
- 246. Carol Vik
- 247. Terje Vik
- 248. Gøril Vikhagen
- 249. Jan Roar Vistnes
- 250. Brit Wiggen
- 251. Kåre Wintervold
- 252. Gjermund Woxmyhr
- 253. Jan Ole Ødegård
- 254. Sølvi Aagren
- 255. Olaf Aarethun
- 256. Geir Helge Aarethun
- 269. Inger Marie Andersen
- 270. Hilde N. Balteskar
- 271. Vivi Bente Brochmann
- 272. Tone Urholmen Eilertsen
- 273. Sidsel Bjerknes Fjeldheim
- 274. Anne Mari Gramnæs
- 275. Bjørn Kåre Grøsvik
- 276. Else Harr
- 277. Rolf Arne Hauge
- 278. Hilde Tveit Håbesland
- 279. Per Reidar Johnsen
- 280. Ann Kristin Jønsson
- 281. Torill Helene Larsen
- 282. Gunnar Nilssen
- 283. Debbie Lise Olsen
- 284. Marit Tranhug Olsen
- 285. Tom Ottesen
- 286. Marius Pedersen
- 287. Synnøve H. Synnes Roald
- 288. Svein Birkeland Røstad
- 289. Olaug Lien Schei
- 290. Walter Sele
- 291. Gunn Annie Skuseth
- 292. Lene Beathe Skaanevik
- 300. Inger Johanne Follan
- 301. Ellen Pedersen Megrund
- 302. Guri Rødal
- 321. Laila Bruteig
- 322. Jan Petter Faråsen

323. Thorbjørn Grødum
 324. Anne Tvedt Olsen
 325. Arnhild Roald

(advokat Einar Engh – til prøve)

257. Joselito L. Alcoriza
 258. Kjell Jostein Børseth
 259. Johnny M. Cabusao
 260. Robert Cabusao
 261. Kjetil Gover
 262. Asgeir Hansen
 263. Tore Husby
 264. Stig Johnsrud
 265. Bjørn Jonassen
 266. Tommy Lakselvnes
 267. Morten Holmen Nilsen
 268. Svein Sandvik
 293. Ove Håkon Fonbæk
 294. Aina Johannessen
 295. Bjørg Marie Lien
 296. Jan Mathisen
 297. Vidar Nogva
 298. Rune Ottesen
 299. Håvard Simensen
 303. John Inge Berg
 304. Roger Dullum
 305. Pål W. Edvardsen
 306. Hubert Gundersen
 307. Ole Kristian Hansen
 308. Margrethe Aa Johansen
 309. Tom Klippenberg
 310. Åge Kvål
 311. Laila Langseth
 312. Stig Lumundal
 313. Britt Veslemøy Mehren
 314. Trine Moen
 315. Therese S. Nilsson
 316. Steinar Paulsen
 317. Gunnar Pedersen
 318. Shira Raban
 319. Bent Svendsrud
 320. Laila Thesen

(advokat Kjetil Edvardsen – til prøve)

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
 (hjelpesintervenant)
 Parat (hjelpesintervenant)

(advokat Jan Fougner)

mot

Scandinavian Airlines System Denmark
 Norway Sweden

(advokat Lars Holo)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) I Høyesteretts dom 31. januar 2006 i sak 2005/744 Herdy L. Abrahamsen mfl. mot Scandinavian Airlines System Denmark Norway Sweden (HR-2006-00174-A) ble de ankende parter tilkjent saksomkostninger for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett. Av dommen fremgår at de ankende parter omkostningsoppgaver er lagt til grunn ved utmålingen av omkostningene. I prosesskrift 2. februar 2006 til Høyesterett har de ankende parter gjort gjeldende at de fremlagte omkostningsoppgavene bare omfattet omkostningene for Høyesterett. På denne bakgrunn har de under henvisning til tvistemålsloven §§ 156 og 157 bedt om at Høyesteretts dom blir rettet. For det tilfelle at vilkårene for retting ikke blir funnet å være oppfylt, har de krevd tilleggsdom etter § 160.
- (2) *Høyesterett* finner at vilkårene for retting ikke er oppfylt, og at det heller ikke kan avsies tilleggsdom for omkostningene for tingretten og lagmannsretten.
- (3) De ankende parter var for Høyesterett representert av advokat Einar Engh og advokat Kjetil Edvardsen. For Høyesterett opptrådte Yrkesorganisasjonens Sentralforbund og Parat som hjelpeintervenienter for de ankende parter, og hjelpeintervenientene var representert av advokat Jan Fougner.
- (4) Under ankeforhandlingen for Høyesterett nedla de ankende parter påstand om å bli tilkjent saksomkostninger for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett, mens hjelpeintervenientene nedla påstand om saksomkostninger for Høyesterett.
- (5) De ankende parter som var representert av advokat Engh, innleverte følgende omkostningsoppgave til Høyesterett:

”1.	Salær	kr 507.000,-
2.	Kopieringsutgifter	<u>kr 29.430,-</u>
Sum		<u>kr 536.430,-</u> ”

- (6) De ankende parter som var representert av advokat Kjetil Edvardsen, innleverte slik omkostningsoppgave:

”1.	Salær	kr 409.000,-”
-----	-------	---------------

- (7) Hjelpeintervenientene innleverte denne omkostningsoppgave:

”Salær	kr 250 000,-
Merverdiavgift 25 %	<u>kr 62 500,-</u>
Sum	<u>kr 312 500,-</u> ”

- (8) Anken førte frem, og i samsvar med tvistemålsloven § 180 andre ledd, jf. § 172 ble Scandinavian Airlines System Denmark Norway Sweden pålagt å betale saksomkostninger til de ankende parter for alle instanser og til hjelpeintervenientene for Høyesterett (Høyesteretts dom avsnitt 96). Om utmålingen av omkostningene uttaler førstvoterende (avsnitt 97):

”Omkostningene fastsettes i henhold til oppgaver fra de respektive prosessfullmektigene til kr 536 430 til de parter som er representert av advokat Einar Engh, til kr 409 000 til de parter som er representert av advokat Kjetil Edvardsen og til kr 312 500 til hjelpeintervenientene.”

- (9) I de ankende parters prosessskrift 2. februar 2006 er det opplyst at de omkostningsoppgavene som ble levert til Høyesterett, bare omfattet omkostningene for Høyesterett. For tingretten var de ankende parter saksøkere. Det ble for tingretten innlevert en samlet omkostningsoppgave fra saksøkerne på kr 2 886 106,50, hvorav kr 2 703 406 var salær. De saksøkerne som fikk medhold for tingretten, ble tilkjent saksomkostninger. Tingretten fant imidlertid de fremsatte salærkravene for høye og reduserte disse med 20 %. For lagmannsretten innleverte de ankende parters prosessfullmektiger et samlet omkostningskrav på kr 1 051 730, hvorav kr 990 000 var salær. Da anken ikke førte frem, inneholder lagmannsrettens dom ingen opplysninger om de ankende parters saksomkostningskrav.
- (10) Etter tvistemålsloven § 179 andre ledd kan saksomkostninger i saker som avgjøres på grunnlag av muntlig forhandling, bare tilkjennes dersom det blir innlevert oppgave over de omkostninger som kreves dekket. Som det fremgår av gjengivelsene av de ankende parters saksomkostningsoppgaver til Høyesterett, inneholder de bare et uspesifisert salærkrav og krav på dekning av kopieringsutgifter. Høyesterett oppfattet oppgavene slik at de omfattet omkostninger for alle instanser. Det er etter tvistemålsloven § 156 et vilkår for å rette en domsslutning at den inneholder ”skrivefeil eller regnefeil eller andre åpenbare uriktigheter eller utelatelser”. Den omstendighet at de ankende parter i sine omkostningsoppgaver til Høyesterett hadde unnlatt å ta med omkostningene for de lavere instanser, kan ikke gi grunnlag for retting etter denne bestemmelse når det er naturlig å forstå oppgavene slik at de omfatter omkostningene for alle instanser.
- (11) De ankende parter har vist til at selv om omkostningsoppgavene til tingretten og lagmannsretten ikke var tatt inn i ankeutdraget for Høyesterett, fremgikk det av behandlingen av saksomkostningene i tingrettens dom at den fremlagte omkostningsoppgave ikke kunne omfatte alle instanser. Til dette er å bemerke at det er partenes ansvar å innlevere oppgave over de omkostninger som kreves dekket, jf. § 179 andre ledd. Da saken for Høyesterett var begrenset til bare å gjelde ett av fire grunnlag som var påberopt for tingretten, og ett av tre grunnlag som var påberopt for lagmannsretten (se Høyesteretts dom avsnittene 20–23 og 29 sammenholdt med avsnitt 33), kunne man for øvrig ikke ut fra tingrettens behandling av saksomkostningskravet slutte at omkostningsoppgavene for Høyesterett ikke kunne omfatte omkostningene for de lavere instanser.
- (12) De ankende parter har som grunnlag for rettingsbegjæringen også vist til § 157. Denne bestemmelse gir bare adgang til å rette domsgrunnene, ikke slutningen.
- (13) For det tilfelle at vilkårene for retting ikke finnes å være til stede, har de ankende parter begjært tilleggsdom etter § 160.
- (14) Det fremgår av § 160 at tilleggsdom må gjelde et krav som skulle vært avgjort ved dommen. I dette tilfellet har Høyesterett avgjort saksomkostningene for alle instanser. Det at de ankende parters omkostningsoppgaver til Høyesterett ikke omfattet omkostningene for tingretten og lagmannsretten, gir klart ikke grunnlag for å avsi tilleggsdom.

- (15) Begjæringen om retting eller avsigelse av tilleggsdom kan etter dette ikke tas til følge.
- (16) Høyesterett har ikke funnet grunn til å forelegge begjæringen for ankemotparten.
- (17) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Begjæringen om retting eller avsigelse av tilleggsdom tas ikke til følge.